

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zapolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 13. szám.

Hétfő, jan. 18.

A kapunyitás.

(Politikai munkatársunktól.)

Nagybeeskerek, január 17.

A hosszú karácsonyi szünet után ma újból megnyílik a képviselőháza kapuja a parlamenti küzdelmek előtt. A képviselőház mostani ülészaka valósággal a küzdelmek ideje lesz.

A mai ülés még csak formális lesz, a miniszterelnök ma tesz előterjesztést a parlament munkarendjére nézve, azonban holnap megkezdődik az érdemleges ülés.

Az eddigi megállapodások szerint a képviselőház munkarendjének első tárgya az adóreform, amely az előjelekből ítélve, igen éles és szenvedelmes vitát fog provokálni, de azért az adójavaslat elfogadását egész bizonyosra lehet venni.

A képviselőház megnyitása előtt szükség volt miniszteri tanácskozásra is. Werkerle Sándor dr. miniszterelnök Bécsbe utazott, hogy a királylyal a képviselőházi tárgyalások előkészítésére szükséges ügyeket elintézzze.

Kedden indul meg tehát újra a harc. Éppen elég elintézetlen ügyek kerülnek napirendre, ami elég mérges tápanyagot fog nyújtani az indulatok felkorbácsolására.

Az adóügy, a bankbizottság tárgyalása, az annexióról szóló törvényjavaslat, a választójogi bizottság tárgyalása, az ujoncjavaslat, mind olyan tétel, ami éles ellentétek számbavétele nélkül tárgyalásra sem kerülhetnének. Ezenkívül az a hír is fenyegeti a magyar politikai helyzetet, hogy a hadügyminiszterium az ujonclétszám emelésére vonatkozó javaslatát, még a tavasz kezdete előtt, tehát február-

ban vagy március első felében közölni fogja a magyar kormányval. Ez lesz aztán a bomba, amelynek robbantó hatását előre megállapítani nem lehet. Állítólag a létszámot egyelőre csak husz-huszonötezer emberrel akarják szaporítani. Ez azonban igen nehezen fog menni, mert maguk a kormány tagjai jelentették, hogy nemzeti engedmények nélkül szó sem lehet létszám-emelésről.

A nagy bizonytalanságban alig lehet valami biztosat írni az országos politikai helyzetről. Semmi olyan támpont, amelyen megállhatna a logikus következtelés gondolata. Csupa üres kombináció az, ami jellemzi a politikai helyzetet. Csak az az egy bizonyos, hogy minden Bécsről függ!

Még öröndetes, hogy a zilált külpolitikai helyzet kissé rendbe jött, bár a Törökországgal való megegyezés ára szóba fog kerülni a képviselőházban s ott meg lehetős vihart fog kelteni.

Szóval tele van gyújtóanyaggal a parlament s a sok zürzavar után, békés munkásságra áhító ország bizony aggodalommal szemlélheti a gomolygó villámterhes felhőket, amelyekből ennek a szegény sokat hányatott országnak és népének jó volna már egyszer megszabadulni, legalább annyi időre, hogy egy kis erőhöz jusson.

A közig. bizottság albizottságai.

Nagybeeskerek, jan. 18.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartott ülésében alakította meg az 1909-ik évre különböző albizottságait a következőképpen:

Fegyelmi választmány. Rendes tagok: Babics József, Steinitzer Géza, Tóth István,

Grézló János; póttagok: dr. Mangold Samu és Faur Kornél.

Gyámügyi küldöttség. Választott tagok: Babics József, Schulpe Vilmos; póttag: Tellecsky Kristóf; kinevezett tagok: Franz J. L., Steinitzer Géza; póttag: dr. Mangold Samu.

Erdészeti albizottság. Választott tagok: Franz J. L., gróf Karátsonyi Jenő, báró Hauser Károly. Hivatalból tag: a kir. erdőfelügyelő

II-od foku erdei kihágási bizottság. Választott tagok: Babics József, dr. Gyertyánffy László, dr. Mangold Samu, Schulpe Vilmos. Póttagok: báró Hauser Károly, ifj. dr. Daniel Pál, Steinitzer Géza és Vinczevidy Izsó. Hivatalból tag: a nagybeeskereki kir. ügyész.

Utadó küldöttség (az utadó egyénenként kivétele ellen beadott felekezések elbírálására). Választott tagok: Babics József, dr. Mangold Samu, Steinitzer Géza, Vinczevidy Izsó; hivatalból tagok: a m. t. főügyész és a kir. pénzügyigazgató.

Házközösségi albizottság. Rendes tagok: báró Hauser Károly és dr. Mangold Samu. Póttagok: dr. Annau Ernő, dr. Milloss Aurél.

Börtönvizsgáló bizottságokba a főispán kinevezte Nagybeeskereken: Elnök: az alispán; tagok: dr. Mangold Samu, dr. Plechl Szilárd, Poroszkay Béla és Steinitzer Géza.

Nagykikindán: Elnök: Vinczevidy Izsó; tagok: báró Hauser Károly, dr. Valovics Gyula, dr. Vinczevidy Ernő és Babics József.

Zombolyán: Babics József.

Billeden: báró Hauser Károly.

Nagyszentmiklóson: Jankó Agoston.

Módoson: dr. Gyertyánffy László.

Perlaszon: ifj. dr. Daniel Pál.

Alibunáron: Franz J. L.

Autalfalván: dr. Mangold Samu.

Törökbeccsén: Jankó Agoston.

Törökkanizsán: Schulpe Vilmos.

A megyei árvaszék és megyei ügyészség megvizsgálására kiküldött bizottság: Elnök Babics József, tagok dr. Mangold Samu és Steinitzer Géza.

A „TORONTÁL” tárcája.

A nő a társadalomban.

(A „Torontál” eredeti tárcája.)

Ita és a kultúregyesület nagybeeskereki szabad liceumának január hó 17-ikén tartott előadásán felolvasta:

Jankó Agoston.

I.

Nagy fába vágtam a fejszemet és merész témát választottam felolvasásomnak, amidőn a nőkről akarok beszélni, mert azt mondják, hogy a nő kitanulhatatlan rejtély; és valóban, a nő-kérdés egyike a világot állandóan foglalkoztató kérdéseknek.

Egész irodalom keletkezett már efelől és világra szóló pártok alakultak a feminizmus zászlója alatt, mely pártok a nőknek — állítólag természetellenes társadalmi és jogi helyzetét megváltoztatni törekcsenek.

En, megvallom, nem ismerem a feminizmus irodalmát, és nem foglalkoztam ide vonatkozó teoriákkal sem. En a nőket csak saját praxisomból ismerem, — tehát könnyen a fejemre olvashatnak valami teoriát, vagy valami feminisztikus dogmának elnevezett frázist.

De nem is akarok én tudományos fejtegetésekbe bocsátkozni, nem akarok elméleteket vagy szabályokat alkotni. Isten mentsen meg attól, hogy magamra zudítsam a tudományos asszonyoknak és a feministáknak a seregét. En nem magasabb társadalomtudományi szempontból, hanem csupán a mi kisvárosi gyakorlati fel-fogásunk szerint tárgyalom a kérdést.

Nem akarom az én szerény véleményemet szembe állítani senkiével, — sokkal többre bicskölöm a családi békességet — csak abból mondom el egyet-mást, amit szemlélődéseim és tapasztalataim alapján, a nők társadalmi helyzetükről és hivatásukról gondolok.

Ha másoknak esetleg más a véleményük, az nem baj. Nem lehet az emberek gondolkodását uniformirozni; de nem is szükséges, azért megélhetünk békességben.

A nehéz, durva, alkotó munkát a társadalomban a férfiak végzik; a nőknek más szerepük van, de korántsem olyan alárendelt, mint a feministák hirdetik. Habár jogaik látszólag kevesebbek és sokoldalú kötelességeik nincsenek is határozottan körülírva, azért munkakörük és hivatásuk sokkal fontosabb, befolyásuk pedig sokkal nagyobb, mint az első pillanatra látszik.

De lássuk magát az életet és vizsgáljuk meg, hogy milyen szerepet játszanak abban a nők.

A nő az otthon ura; ő gondoskodik annak rendbentartásáról, a családtagjainak életszükségleteiről, ellátásáról, a gyermekek ápolásáról és házi neveléséről. Ezenkívül támogatja a férfit foglalkozásában, buzdítja, lelkesíti, bátorítja az élet küzdelmeiben, enyhíti gondjait, felvidítja kedélyét és gyönyörködötti őt.

A nőnek ez a hivatása azonban még nem zárja ki, hogy valamely rendkívüli képessége az alkotó munkában, a művészetben vagy a tudományban is érvényesülhessen. Sőt még az is megesik, hogy a nő veszi át a férfi szerepét, és amint mondani szokás, ő huzza fel a nadrágot, — ahol a férj gyámoltalan vagy gyenge. És ez is jól van így, mert az életnek gondoskodnia kell a hiányosságok és fogyatkozások kiegyenlítéséről. A szerepkörök ilyen megosztásában, a különböző tulajdonságok és képességek egymást kiegészítő tevékenységében rejlik az élet harmóniája. Mivel a férfi munkája nehéz, fárasztó és rideg, — e mellett az élet igen komor volna. A nők adják meg annak a napsugarat, a derűt, a színt, az illatot; ők teszik az életet széppé, vidámmá, ők az öröm forrásai.

Azért, mert a nők a férfiakétől lényegesen különböző, gyengébb szervezetűek fogva az élet kötelességeiben és jogaiban egyformán nem csztokodhatnak, — azért bőven kárpótolva vannak, mert az a sok szépség, báj, szeretet, gyengédség és egyéb testi s lelki tulajdonságok, amelyekkel őket a teremtő elhalmozta, — oly nagy erőt képviselnek, hogy az által reánk és a társadalmi életre irányított befolyást gyakorolnak.

Egy könyért, egy mosolyért, egy epedő pillantásért, bírodalmak dőltek már romba, —

annál könnyebb megtalálnunk saját életünkben is azt a női befolyást, amely talán reményt nyújtó mosoly, vagy elismerő biztatás alakjában irányítólag, olykor döntőleg hatott pályánkra, vagy eszelekvéseinkre.

Ugy áll tehát a dolog, hogy ezek a gyenge elnyomott teremtsékek irányítják az életet. Tehát ugy látszik nem csupán a politikai jog adja meg a befolyást és a hatalmat.

Nem akarom önöket végig vezetni a női foglalkozások minden terén, — mert belefáradnánk, — hanem figyeljük meg őket csupán legfontosabb tevékenységük közben. És ha már megfigyeltük, egyszersmind meg is bírálhatjuk őket ott, ahol lehet.

Az a kör, ahol a nő uralkodik, amelyben ő a királyné, az: az otthon, a családi fészék. Itt fejtheti ki 'éppeségeit, itt érvényesítheti erőnyeit a teljes sikerrel.

Az otthonnak vissza kell tükröznie a család műveltségét, vagyoni helyzetét, izlését, sőt még nemzeti jellegét is.

Sajnos, ritka családnál látható a kedves, izléses és jellegzetes otthon. Pedig nem sokból áll; nem kell hozzá egyéb, mint egy kis jó izlés és az az erkölcsi bátorság, hogy valaki a saját gustusa szerint merjen cselekedni és ne utánozza föltétlenül azt, amit másoknál látott. Több pénzbe se kerül, mert hiszen drága butorokkal is lehet izléstelenül, ridegen berendezkedni, — míg az egyszerű, olesó butorokkal is igen izléses, kedélyes és lakályos otthont lehet csinálni.

Igen kevés asszony van, aki e tekintetben emancipálni tudná magát a divat alól; azért van az, hogy majdnem minden házban ugyanazt a lakásbeosztást, ugyanazt a berendezkedést találjuk. (Altdéutsch faragott ebédülő, szecessziós szalon, angol férfiszoba; még a képek is majdnem mindenütt ugyanazok. A változatosság legfeljebb a családi arcképekben és a szobák számában jelentkezik.) Pedig hát az otthon szeretetéhez és megbecsüléséhez lényegesen hozzájárul az a kö ülmény, hogy megfelelő az izlésünknek és egyéniségünknek. A rideg, komor, ünnepélyes, vagy egyéni izlésünknek meg nem

Az évi jelentést felülvizsgáló bizottság. Hivatalból tagjai az alispán mint elnök, az államépítészeti hivatal főnöke, a kir. tanfelügyelő és a kir. ügyész.

A szabadságvesztésre ítélték feltételes szabadságra bocsátása felett intézkedő bizottság. Nagybecskerek: Dr. Mangold Samu, Steinitzer Géza; Nagyikindán: Babics József, Vinczevidy Izsó. Ipartanács. Rendes tagok: Mayer Rezső, Mesznik Lipót, Pavlicsek József, Weisz Izidor, póttagok: Bence Miksa, Csada Károly, Fodor Sándor, Mausz János.

HIREK.

Tájékoztató.

A fűrdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órá-tól kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt 7-ig, délután 4-ig, a kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontói vármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 óráig este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 óráig este 10-ig.

A szabad iskola (munkásgimnázium) január havi előadásai a következők:

Jan. 20.: 8-tól 9-ig Magyar irodalom; 9-től 10-ig Nemzetgazdaságtan.

Jan. 22.: 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Gazdasági földrajz.

Jan. 27.: 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Nemzetgazdaságtan.

Jan. 29.: 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Történelem.

— **Jézus nevenapja.** A róm. kath. egyház tegnap ünnepelte meg Jézus nevenapját, mely alkalommal a nagybecskereki plébánia-templomban délelőtt 10 órakor ünnepi mise volt, melyet Magyar Pal pápai kanonár mondott.

— **A közig. bizottság ülése.** Torontói vármegye közig. bizottsága ma délelőtt tartotta Botka Béla főispán elnöklésével január havi rendes ülését. Az ülésről holnapi lapunkban hozunk részletes tudósítást.

— **Városi közgyűlés.** Nagybecskerek város képviselőtestülete dr. Perics Zoltán polgármester elnöklésével ma délután 3 órakor közgyűlést tartott, amelynek egyedüli tárgya a különböző bizottságok megalakítása volt. A közgyűlés lefolyásáról lapunk holnapi számában hozunk bővebb tudósítást.

— **Jankó Ágoston előadása a szabad liceum-tan.** A kultúregyesület szabad liceumának tegnap valóságos ünnepnapja volt. Tegnap délután ugyanis Jankó Ágoston alispán tartott előadást, amelyre a rendkívül rossz idő dacára is, oly rengeteg közönség gyűlt össze, amely még az eddigi élénk látogatottságot is messze felül-

multa. Különösen sok hölgy jelent meg ezúttal az előadáson, ami az alispán előadása tárgyának tulajdonítható, mert az alispán a nőkről tartott felolvasást, „Nők a társadalomban” címmel. A nagy érdeklődést az előadás a legteljesebb mértékben meg is érdemelte, mert az alispán felolvasása, úgy tárgyánál, mint kiválóan magas színvonalánál és pompás fejtegetéseivel fogva a legkiválóbb liceumi előadásaink közé tartozik. Az alispán kitűnő megfigyeléssel, nagy tudással ismertette a nő helyzetét, szerepét a társadalomban, finom, szelíd szatírával mutatva rá a visszasságokra és emellett aranyos humorral szötte tele az előadást, amivel elvette az élet a visszasságok bírálatának s állandó derében tartotta a közönséget, amely mindvégig valóságos gyönyörrel hallgatta az alispán remek felolvasását s végül percekig tartó lelkes tapsal és éljenzéssel adózott az előadónak a nem mindennapi élvezetes előadásért.

Az előadás annyira közérdekű, hogy szükségesnek tartjuk, hogy a legszélesebb rétegekben is megismerjék s azért lapunkban egész terjedelmében kiadjuk a felolvasást, amelynek közlését mai számunkban kezdjük meg.

— **Ipari tanfolyamok záró vizsgája.** A nagybecskereki általános ipari továbbképző tanfolyamoknak üzleti, fogalmazási és számtan-mértani része f. hó 15-én tartotta utolsó óráit, mely alkalommal záró-vizsga is volt Ruzska László kir. ipari felügyelő jelenlétében. Az ipari életben előforduló legfontosabb ügy- és okiratokból és üzleti levelezésekből, a számtani négy alapműveletből, az egész számokkal, közönséges és tizedes törttel való számadással és ezeknek az ipari életben való alkalmazásából, az ár-, a munkabér-, a százalékos és kamatszámításokból, a hosszúsági, területi, felületi, térrészi és súlyszámításokból talpraesett feleleteket adtak az iparosifjak, kiknek postai, vasuti és gőzhajózási ügyiratai is dícséretet érdemelnek. Ruzska László a tanároknak meleg elismerését fejezte ki eredményes munkásságukért, az ifjúságot pedig buzdította a további tanulásra s kitartó önképzésre.

— **Görög keletiek Vízkeresztje.** A görög-keletiek holnap ünneplik meg Vízkereszt-napját s ez alkalomból ma délután 1 órakor vecsernyét tartanak a görög keleti templomokban, amely alatt végbemegy a vízszentelési aktus. Holnap Vízkereszt napján délelőtt 10 órakor mindkét gör. kel. templomban ünnepi istentiszteletet tartanak s kedvező idő esetén körmenet megy a nagyhidhoz.

Holnapután, szerdán Ker. szent Janos napját ünneplik meg a szerbek, amikor számos családnál egyszermind ugynevezett szvecsár lesz.

— **A nagybecskereki tanonc-otthon köréből.** A nagybecskereki tanonc-otthon tegnapi összejövetele alkalmával Streitmann Antal főgimn. tanár az építési stílekről tartott előadást. Kapcsolatban a múlt évben tartott hasonló irányú előadásával, ismertette az egyes építkezési stíleket a keletkezését és fejlődését az ó-korból a mai napig. A szép és tanulságos előadás értékét az előadó a szemléltető képek bemutatásával emelte. Az előadó mint gyakorlati paedagogus ismételő kérdések feltevése által arról is szerzett magának meggyőződést, hogy előadását nagyon hálás közönség előtt tartotta. A helybeli összes felekezeti templomaink, a Daun-féle ház, törvényház, áll. polgári iskola, pénzügyi pabola, megyeháza, Lloyd épület építési stíljeinek ismertetése után megígérte az ifjuságnak, hogy legközelebb a festészetéről és szobrászatáról is fog előadást tartani. Streitmann Antalnak a tanonc-otthonban tartott előadásai a helybeli ipartűgy körül szerzett kiváló érdemeit csak fokozták. Ezt örömmel ismeri el városunk minden polgára. Ennek adott kifejezést az otthon vezetője is. Az ifjuság zajos éljenekkel és tapsal jutalmazta az ipartűgy kiváló harcosát.

— **A perjámosi kultúrestély.** A perjámosi „Magyar Társaskör” meghívására a torontói vármegyei magyar közművelődési egyesület január 30-án tudvalevőleg kultúrestélyt rendez Perjámoson. A perjámosi rendező-bizottság, amely nagy buzgalommal fáradozik az estély sikere érdekében most részletesen összeállította az estély műsorát s egyuttal szétküldte a meghívókat is. A meghívó szerint az estély a perjámosi „Hungária” szálloda összes termeiben lesz s este 8 órakor kezdődik. Belépő-díj személyneg 2 kor., családjegy 5 korona. A műsor a következő: 1. Szavaltat. Előadja: Schneider Olga kisaszony. 2. „A torontói németekről” felolvasás. Tartja Kaufmann István a kultúregyesület kiküldötte. 3. Zongorajáték négy kézre. Előadják: Jung Ida és Korber Ilus k. a. 4. Novellák: felolvassa Somfai János a kultúregyesület kiküldötte. 5. Korell Mihályné úrhölgy ének-száma. Az estélyre az egész járásban nagyban készülnek s így bizonyos, hogy az estélynek minden tekintetben kiváló sikere lesz.

— **Gyógyszertár-átadás.** Basch Ernőnek a Gabona-téren levő gyógyszertárát a mai naptól fogva Nikolics Emil zentai gyógyszerész vette át.

felelő butoraktár nem tud lekötni; az ilyenből hamarabb el kívánkozunk a kaszinóba, kávéházba, vagy a korezmába.

Azt tanácsolom tehát az asszonyoknak, különösen a fiatal menyecskéknél, hogy ha azt akarják, hogy férjeik minél több időt töltsenek otthon, igyekezzenek leszküket kényelmesen, lakályosan és közös izlésüknek megfelelően berendezni. Az sem baj, ha talán a kényelem érdekében, vagy sajátos izlésüknek megfelelően, némileg eltér a szokott sablontól, ha bizonyos tekintetben eredeti, vagy különös; az egyéni jellegű mindig érdekes.

A meleg, kellemes és családias otthonnak keretében egyik legfontosabb munkatere az asszonynak a háztartás és ebben a konyha.

Hogy a házi gazdálkodás: a ruhás szekrények, a takarítás, mosás, vasalás és bevásárlás körül helyesen járnak-e el asszonyaink, ezeket az intim természetű dolgokat nem akarom kritika tárgyává tenni, mert ez már tolaakodó kotnyeleskedés volna — de hogy a konyhában megállják a helyüket, ennek legfényesebb bizonyítéka az, hogy a közös konyhák mindenütt megbuktak. Ez az egy találmányunk volt, amelyben uttörők lettünk, de ez is csődöt mondott. Egyrészt sajnálom a becskereki dícsőséget, de másrészt örülök neki, mert a családi tűzhely poezisének diadalát és a magyar háziasszonyok világhírű reputációjának rehabilitását látom benne.

Gyakorlatilag van tehát igazolva, hogy jobban esik — az egyszerű rántott leves, a spenót pofernival és a krumpis galuska, ha otthon készült, mint a közös konyha lukullusi ebéde, melyhez az asszonynak nincs egyéb köze, mint hogy az asztalt megteríti.

Egyszóval a házi tűzhely melegét, poezisét nem bírjuk nélkülözni, ha mindjárt többé kerül is, ha áldoznunk kell is érte.

Hogy tehát a közös konyhák megbuktak, ez bizonyára a magyar nők háziasszonyi érényének dícsérete; de azért itt már mégis megkerülhetjük a kritikát, mert a konyha körül találunk bizony itt-ott hibát is.

Ugyanis igen sok háztartásban több megy el a konyhára, mintsem a család vagyoni viszonyaihoz képest szabad volna; részint a

háziasszony tájékozatlansága, részint pedig az álszemérem miatt; mert némely háznál tudnának jól szeretnének is egyszerűbben ékezni, de restelnek, mert attól tartanak, hogy megszólják őket, ha a cselédek révén kitudódik, hogy nincs mindennap peesenyé az asztalukon.

Pedig a konyha az, amelyen sokat meg lehet takarítani és egész vagyont el lehet tétokolni. Tudok gazdag földbirtokos családokat, amelyek a konyhán mentek tönkre. Egy igen gazdag torontói földes asszony, még abban az időben, amikor a jobbágyok esirkevel és tojással is adóztak a földes urnak, tojásmérőt csináltatott, mely egy deszkába vágott kerek lyuk volt és csak olyan tojást fogadott el a jobbágy-asszonyoktól, amely ezen a lyukon keresztül nem esett. Tehát gondos háziasszony volt, mégis a konyhán uszott el az egész uradalom. Mert nem elég az ilyen aprólékoságokban zsugoriskodni, lealkudni a zöldség, a káposzta, a vaj árától 2 fillért, zár alatt tartani a cukorszellen-cét. Igy havonkint legfeljebb 2-3 koronát lehet megtakarítani, hanem ott kell takarékoskodni, ahol több eredményt lehet elérni Készítsen minden háziasszony havonkint költségvetést és a jövedelem szerint állapítsa meg, hogy mi kell más egyéb szükségletekre és mit költhet a konyhára. Itt érvényesülhet aztán a háziasszony ügyessége, hogy a rendelkezésére álló összegből helyes beosztással rendesen élelmezni tudja a családot.

Nálunk Magyarországon általában véve többet költenek a konyhára, mintsem kellene. Élelmezésünk még mindig túl bőséges, többet eszünk mint a helyes táplálkozásunkhoz szükséges. Azért szolgáltattuk Karlsbadnak, Rohitschnak és a gyomorbeteg részére való egyéb fűrdőknek aránylag a legtöbb pacienst.

Asszonyainktól függ tehát, hogy az élelmezést egyszerűbbé és olcsóbbá tegyék anélkül, hogy az jószágából, izletességéből és tápláló voltából veszítene. És ez lehetséges, csak akarni kell. Persze, bizonyos bátorság is kell hozzá, hogy mások előtt is meg merjük vallani, hogy úgy élünk, amint viszonyaink megengedik.

Pedig érdemes ám kissé megerőltetni magunkat, ha arról van szó, hogy a pénzügyi

egyensúlyt megőrizzük és adósságokba ne keverkedjünk, mert ez az alap, amelyen a családi béke nyugszik.

Nagy baj az minálunk, hogy rendszeren a viszonyainkon túl költekezünk, erre pedig névvisz bennünket az üres „flanc” és a hiúság, hogy ennek hódolunk. Mindig többet akarunk mutatni, mint amink van, és mindig nagyobbaknak akarunk látszani, mint amekkorák vagyunk.

Ez az oka a kölcsönös megbecsülés hiányának is, mert mindenki tudja a másikról, hogy hazudik. Pedig neveléses az ilyen törekvés, hiszen manapság a Röntgen-sugarak korszakában, már minden embernek be lehet a zsebébe is latni. Tudjuk mindenkiről, hogy mit tehet és mit nem; tehát hiába erőlködik többet mutatni!

Számtalan példa van előttünk, hogy miként mennek tönkre a középosztály családjai, mert túloznak háztartásban, konyhában, cseléd-ben, ruhában, életmódban, mégis igen lassan megy a kijózanodás, de azért hála az égnek látszik már.

E tekintetben a nők igen sokat tehetnek, hiszen tapasztalatokból leszűrt igazság az, hogy a férfi a szerző, az asszony a megtartó. Ha nem sokat szerez is a férfi, de ha azt az asszony megtartja, nem egy hamar inog meg a család vagyoni egyensúlya és nem lesz az anyagi romlás annyi sok erkölcsi bajnak és szerencsétlenségnek az okozója.

Igenis, legnagyobb részt az asszonyokon mulik, hogy a családi élet nyugalmának alapja: a vagyoni rendezettség meg ne inogjon és a család boldogsága áldozatul ne essék a fenyegetésnek, az értéktelen, hazug, feltűnni vágyásnak és urhatnámságnak. Azt hiszem az asszonynak az a hivatása, hogy e tekintetben az egyensúlyt megkeresse, megtartsa és megőrizze, van olyan fontossága, mint a képviselő választói jog.

A családi élet, az otthon az alapja a társadalmi életnek is és így az asszonynak az otthon keretében kifejtett tevékenysége a családi életen túl, a társadalmi, sőt az állami életet érintő hatással is van.

Itt csak arra kell hivatkoznom, hogy a cselédek nevelésének üdvös hatása a nemzeti-ségi, kulturális, sőt még a szociális téren is élér. (Folytatjuk.)

Mulatság.

Farsangi naptár.

Január 13. A jótékony nőegylet jelmezestélye.
Január 20. Németvárosi olvasókör bálja.
Február 1. A szőnyeggyár táncestélye.
Február 1. Tűzoltó-bál.
Február 1. Polgári dalárda tánc-estélye.

***. Ibolya-estély.** Az idei farsangnak eddig egyik legsikerültebb mulatsága az izraelita jótékony nőegylet által rendezett ibolya-estély volt, melyet szombaton este tartottak meg a Lloydban. A Lloyd-társulatnak ibolyákkal igen izélesen díszített terme, valamint a szebbnél-szebb női tolelték szép harmóniába olvadtak össze a férfi-sokaság estélyi öltönyével egészen véve színes, kedves képet alkottak. Ami azonban az estét igazán széppé és kellemessé tette az a feszelen, vidám hangulat volt, amely kezdettől fogva uralkodott s amely később mindinkább fokozódott. Így aztán érthető az, hogy mindenki jól érezte magát s hogy a jókedvű társaságot még a beköszöntő reggel is ott találta a Lloydban. A táncmulatságon részt vevő hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: Burget Józsefné, özv. Braun Lipótné, Dániel Ferencné, Deutsch Emilné, Deutsch Jakabné, Deutsch Zsigmondné, Gara Sándorné, Gescheid Bélané (Putnok), Grünbaum Frigyesné, Guttmann Beláné, Guttmann Mórné, Gyárfás Ödönné, Gyenes Hugóné, Havas Dánielné, Holländer Edéné, dr. Hubert Zsigmondné, dr. Iványi Mórné, Juliusz Arminné, Juliusz Lipótné, Keresztes Aladárné, dr. Mangold Samuné, Marton Andorné, dr. Mihálovics Ödönné, Mocsányi Rikárdné, Prokisch Gyuláné, Schwarz Lajosné, dr. Stern Lázárné, Strolinger Márkné, Vajda Lajosné, dr. Wattay Dezsóné, Weisz Lidorné és Winter Bernátné.
Leányok: Bakalovich Dóra, Burget Viola, Deutsch Aranka, Gescheid Ella, Guttmann Vera, Keresztes Margit, Korosy Mici (Marburg), Král Olga (Törökkanizsa), Otványi Jolán, Prokisch Nelly, Róth Margit (Eger), Steiner Bella (Kiskunbolygáza) és Stern Bella.

***. A jótékony nőegylet jelmez-estélye.** A nagybeeskeréki jótékony nőegylet mint ismeretes február 23-án este nagy jelmez-estélyt rendez a városi színházban s a buzgó rendezőség már hetek óta nagyban fáradozik a siker érdekében s ennek a buzgólkodásnak köszönhető részben, hogy a közönség is rendkívül nagy érdeklődéssel várja a jelmez-estélyt, amely a külső jelekből ítélve a szezon egyik legsikerültebb mulatságának ígérkezik. A rendezőség által megállapított program szerint a táncmulatság negyed 10 órakor Polonaise-vel kezdődik, amikor is az összes jelmez felvonulnak. Éjfél előtt Lancier lesz, amelyet a következő párok táncolnak: Ambrózy Margit—Grandjean Jenő, Bakalovich Dóra—Gáspár Ernő, Bölönyi Ius—Csarady Tibor, Burget Viola—Grandjean Andor, Deutsch Aranka—Mihálovics István, Grünbaum Frigyesné—Bánlaky András, Keresztes Margit—Giffinger Imre, Bánlaky Andrásné—Örley Kálmán, Král Olga—Kéler Béla, Lowieser Gáci—Stagelschmidt József, Marton Andorné—Wattay Miklós, Bielek Valér—Pólya Antal, Nagy Sándorné—dr. Szöllőssy Ernő, Rukavina Arthurné—Nagy Sándor, Stassik Zaida—Demkó István és Szilágyi Rózi—Tabak Ferencel fogja táncolni a Lanciert. Szünóra után Cottillon lesz. Személyjegy ára 2 korona. Megjegyzendő még, hogy a rendezőség külön meghívókat nem bocsát ki.

ANGOL-KÓR.

Ama kiváló és koncentrált táplálék, amely a SCOTT-féle Emulzio-ban foglaltatik, táplálja a csontokat, s azokat keményekké és egyenesekké teszi. E szer hatása alatt a csontokat körülvevő hus egészséges és szilárd lesz.

Az általános egészség a

SCOTT-féle Emulzio

hatása alatt rohamosan javul és az angolkóros gyermekek époly rózsás és viruló areszint kapnak, mint az egészségesek. Az orvosok állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulzio

használatát.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fl.

Kapható minden gyógyszerárban.

12a-3.1

Az Emulzio készítésénél a SCOTT-féle módszer volt a legelőnyösebb, mert a halzsírt a legjobb minőségben választották ki.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az egy hónapi tartó karácsonyi szünet után ma délelőtt tartotta első ülését a képviselőház. Ezzel a képviselőháznak kemény és mozgalmas korszaka nyílt meg. A mai ülés azonban még csendes volt, bár az egyes közbeküldések már előrevetik árnyékát az elkövetkező izgalomnak. A mai ülés különben egy-néhány jelentés beterjesztéséből és a holnapi ülés napirendjének megállapításából állott.

Az ülést Justh Gyula elnök 11 órakor nyitotta meg s jelentése során elmondja, hogy a képviselőház nevében részvételtáviratot küldött a messinai katasztrófa dolgában Olaszországnak, amit a Ház tudomásul vesz. Jelenti továbbá, hogy Bizony Ákos lemondott a választójogi és az igazságügyi bizottságban elfoglalt tagságáról.

Nagy György támadja a kormányt, hogy 86 interpellációra mindezekig nem felelt. A Ház elítéli határozatát kívánja ehhez.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter beterjeszti az ujonctiszám megállapításáról és megajánlásáról szóló jelentését s kéri annak a bizottsághoz való utasítását.

Pillisi István: Majd akkor kerül sorra, ha meg lesz az önálló bank!

A jelentést a véderő-bizottsághoz utasítják.

Az elnök javasolja ezután, hogy a holnapi ülés napirendjére tüzzék ki a megüresedett bizottsági tagsági helyek betöltését, a vasárnapi munkaszünet korlátozásáról szóló jelentés tárgyalását, továbbá Harambasics horvát képviselő összeférhetetlenségi ügyét.

A Ház így határoz s ezzel az ülés véget ért.

A politikai helyzet.

A bankkérdés.

Budapest, jan. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) A bankkérdésben az ellenkező híresztelésekkel szemben a függetlenségi párt hivatalos orgánuma konstatálja, hogy a bank dolgában a kormány fölfogása teljesen egységesen nyilvánult meg. Ami a függetlenségi párt magatartását illeti, a függetlenségi orgánum kijelenti, hogy „hiába izgatják, tüzelik, ingerlik a pártot, a párttagok kedélyére és elméjére megnyugtatólag hat az a tudat, hogy a kormány tagjai között van Kossuth Ferenc, akinek fölfogása természetesen a bankkérdésben is teljesen fedi a függetlenségi párt nézetét.” Tovább kijelenti, hogy már a helyzet természetében rejlik, hogy a függetlenségi pártnak, mint parlamentári többségnek akaratára és beleegyezésére ellenére a bankkérdés megoldására józan felfogással nem gondolhatni.

A választói jog.

Budapest, jan. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint bécsi „jól informált” forrás jelenti, Wekerle Sándor miniszterelnök bécsi útjában a választói reform ügye állt első helyen. A forrás szerint a miniszterelnök minden befolyását arra irányítja, hogy a választói reformot a parlamentben mielőbb elintézzék, amiben segítségére van Andrássy Gyula gróf is. A király ugyanis régi álláspontján van, hogy mindenképp a választói reformot kell elintézní. A nevezett forrás azt mondja, hogy a terv az, hogy a választói reformot május hónapig a parlamentben telő alá hozzák. Ebben az esetben a kormánynak másfél esztendei ideje van a hangulatot az új választásokra előkészíteni és akkor remélhető, hogy az

új választásokba a kormány egy a nemzeti kívánságokat megközelítő bank formával és katonai engedményekkel mehet bele.

Az adóreform.

Budapest, január 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) A városok helyzetének ügyében kiküldött bizottság Holló Lajos elnöklésével ülést tartott, amelyen megjelent Wekerle Sándor miniszterelnök is, aki kijelentette, hogy egyetlen kereskedő és iparos sem fog az adóreform folytán több adót fizetni.

Az adóreform ügyében különben tegnap nagy gyűlés volt a fővárosban, amelyen megjelentek a többek közt Kornfeld, Láncezy, Chorin, Pölönyi, Lengyel, Vázsonyi, Bárczy polgármester stb. A nagygyűlés határozati javaslatot fogadott el, amelyben tiltakozik az adóreformnak a kereskedelmet s a pénzintézeteket sújtó rendelkezései ellen.

A keleti események.

Budapest, január 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a török kormány tegnap tartott tanácskozásán véglegesen megerősítette a monarchiánkkal kötött egyezséget, amelyet most a monarchia részéről való megerősítés végett Bécsbe küldenek.

Budapest, január 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az összes jelentések megerősítik, hogy Nikita montenegrói fejedelem lemondásáról szó sincs.

Véres tüntetés Drezdában.

Budapest, jan. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Drezdából sürgönyzik, ott tegnap a szociáldemokraták nagygyűlést tartottak, amely után a királyi palota elé akartak vonulni tüntetni. A rendőrség azonban útját állta a tömegnek, majd ellenszegülőkkel szemben fegyvert is használt, miközben több embert megölték és számosat megsébesítettek. A városban nagy az izgalom.

Az olaszországi pusztulás.

Budapest, január 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Messinából sürgönyzik, ott tegnap ismét több heves földtökést éreztek. Az ott levők között nagy a rémület.

Másik jelentés szerint tegnap Messina környékén tenger rengés is volt s a hullámok messze benyomultak a szárazföldre.

Határidő üzlet.

Budapest, jan. 18. (A nagybeeskeréki Lloyd-társulat távirata.) A mai lözsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április)	25-96
Buza (októberre)	21-46
Rózsa (áprilisra)	20-86
Rózsa (októberre)	—
Zab (áprilisra)	17
Tengeri (áprilisra)	14-50

Felölös szerkesztő: SÓMFAI JÁNOS.

Kedden, folyó hó 19-én este

a „Rózsa” kávéházban

NAGY

TOMBOLA-ESTÉLY.

Kezdeté 10 órakor.

Ezután hetenként egyszer, minden kedden tombola-estély.

(13-x8)

Meghívó.

A Nagybecskereken székelő „Közgazdasági Bank mint Részvénytársaság“ t. c. részvényesei

az 1909. évi február hó 4-én d u. 3 órakor

az intézet székházában (Hunyadi-utca) tartandó

VI. rendes közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívtnak.

T á r g y s o r o z a t :

1. Két jegyzőkönyvhitelesítő választása.
2. Az igazgatóság évi jelentése.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. A zárszámadások előterjesztése, az évi mérleg, nyereség- és veszteség-számla megállapítása.
5. Határozathozatal a tiszta nyereség hováfordítása tárgyában.
6. Az igazgatóságnak, felügyelő-bizottságnak és a választmánynak a felmentvény megadása.
7. Négy igazgatósági tag választása.
8. A választmány tagjainak megválasztása.
9. Netáni indítványok (Keresk. törv. 177. §.)

82-11

Az igazgatóság.

A mérleg, valamint az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak jelentése 8 nappal a közgyűlés előtt az intézet helyiségeiben megtekinthetők s nyomtatott példányokban a t. részvényesek rendelkezésére áll.

Azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni s szavazati jogukat személyesen vagy meghatalmazott által gyakorolni óhajtják, szíveskedjenek részvényeiket az alapszabályok 12. §-a értelmében az intézet pénztáránál **nyolc nappal** a közgyűlés előtt letétbe helyezni: a letett részvényekről kiadott elismervény a közgyűlésen való részvételre igazoló-jegyük szolgál.

Nagybecskereki Népbank részvénytársulat.

A „Nagybecskereki Népbank részvénytársulat“ t. c. részvényesei az 1909. évi február hó 2-án, kedden délelőtt 10 órakor az intézet helyiségében tartandó

XXII. rendes közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívtnak.

N a p i r e n d :

1. Két jegyzőkönyvhitelesítő választása.
2. Az 1908. évi mérleg előterjesztése.
3. Az igazgatóság jelentése.
4. A felügyelő-bizottság jelentése.
5. A felmentvény megadása.
6. A mérleg megállapítása s a tiszta nyereség feletti határozathozatal.
7. Az igazgatóság indítványa a részvénytöke felemelése iránt.
8. Három rendes és egy felügyelő-bizottsági póttag megválasztása 3 évre.
9. A választmány kiegészítő választása.

Nagybecskerek, 1909. január hó 14-én.

Az igazgatóság.

Zármérlegünk a hivatalos órákban intézetünk helyiségében megtekinthető.

13. § A közgyűlésen minden egyes részvényesnek, kinek részvénye legalább egy hónappal a közgyűlés összeülése előtt a részvénykönyvben az ő nevére átíratott, van szavazati joga. Minden egyes részvény feljogosítja annak birtokosát egy szavazatra, de 20 szavazatnál többet senki sem egyesíthet magában. Minden szavazatképes részvényes magát más szavazatképes részvényes által helyettesítheti, utóbbi azon a meghatalmazás alapján gyakoroltakkal együtt 20 szavazatnál többet le nem adhat. Nők meghatalmazottak által gyakorolják szavazati jogukat, a gyámság vagy gondnokság alatt állók és jogi személyek törvényes, illetőleg szabályszerű képviselők útján, ha ezen képviselők nem is részvényesek. Az ily képviselő sem gyakorolhat többet 20 szavazatnál.

14. § Minden részvényes, aki szavazati jogával élni kíván, tartozik legalább 3 nappal a közgyűlés összeülése előtt a saját nevére szóló részvényeket a nem esedékes szelvényekkel együtt a bank pénztáránál letéteményezni. Erről neki elismervény adatik, amely részére a közgyűlésnél igazolásul szolgál.

80-31.